

FOTO 1: NÅR RAJGRÆSFRØ BLIVER PLACERET 5-10 MM I JORDEN MED EN SKIVESÅMASKINE, KAN DET NÆSTEN IKKE GÅ GALT. BEMÆRK TOPDRESSINGEN SOM ER MED TIL AT OPBYGGE EN GRADUERET SANDTOP.

Slid på udsatte steder

Slid skal altid modsvares af vækst! Det er let at sige, men hvordan opnår man vækst i græsset, når græsvævet konstant slides, og vækstjorden klemmes sammen? Der er emnet for denne artikel. Mængden af gødning, eftersåning, topdressing og ikke mindst gentagende løsning af toppen af vækstlaget kommer i fokus.

TEKST & FOTO: ASBJØRN NYHOLT, HORTONOM OG GRÆSKONSULENT

Corona-pandemien skubbede alle ud i det fri, hvor muligheden for sociale kontakter og motion kunne kombineres. Det betød også, at golfsporten fik sin renæssance med 42 procent flere golfrunder i 2020.

En tiltrængt energiindsprøjtning efter de mange magre år efter finanskrisen.

Frem med dialogen

Det har været et tiår, der konstant har budt på besparelser, og hvor plejeniveauet har været skruet ned. Nu er der igen gæster at servicere og lidt flere kroner i kassen. Det er rammer, som er langt mere motiverende at arbejde under end pessimisme og nedskæringer. Det velkendte 'hår I suppen'; 'Hvornår kan vi kile den nødvendige pleje ind under hensyntagen til spillerne?' fylder nu igen langt mere, når der spilles flere golfrunder. Mange løser problemet ved at åbne senere for spillet en dag eller to om ugen, men det kan nemt være nødvendigt at skaffe sig mere tid eller mere forståelse, så de presserende driftsopgaver kan gennemføres.

Dialogen på tværs i organisationen om balancen mellem brug og drift er nu blevet endnu mere presserende end tidligere. Plejeniveauet SKAL modsvare spilletrykket, i modsat fald vil anlægget blive nedslidt. De store greb i forhold til at styrke slidstyrken på banens udsatte steder – ved teesteder, rundt om bunkers mv – er temaet for denne artikel.

Slid skal modsvares af vækst

Du kender dem, alle de steder på banen, hvor spillerne færdes de samme steder.

Billedet af det tyndslidte græs og jorden, som smatter op hen på efteråret, er velkendt. Det kan være steder tæt på teesteder, hvor stien slutter, passagen ved en bunker eller den overraskende smalle forgreen, men hvad stiller man op? Det lette svar er at sige: 'At slid skal modsvares af vækst!' – men, så enkelt er det jo heller ikke. Her vil jeg komme ind på de greb, som jeg har erfaret, kan hjælpe på vej.

Forebyggelse

Al helbredelse begynder med at forebygge skaden, det gælder også for slidskader.

Det meste slid er forudsigeligt og kan ofte reguleres i nogen grad. Har du udnyttet alle muligheder for med afmærkning/skiltning at flytte sliddet så tilpas ofte, at græsset kun bliver tyndslidt, men ikke gennemslidt? Eller som minimum at slid i vintersæsonen ikke får lov til at ødelægge de områder, som skal bære mest færdsel i hovedsæsonen om sommeren. Det hele begynder med fordeling af sliddet. Det gælder også kørsel og ikke mindst drej og vred fra græsklippere, løvblæsere mv.

Hvad skyldes spillerne og hvad skyldes driften?

Energi fra solen

Græsset skal kunne modtage solenergi for at blive robust. Hvis ikke der er sol fra morgenstunden og hen over middag, grænser opgaven til det håbløse. Se dig om, er der mulighed for at fælde træer, beskære eller udtynde for at få mere solenergi ned i græsset. Hvis ikke det er muligt, skal du måske lave en sti eller se om sliddet kan flyttes ud i solen.

Næring

Det næste skridt bliver græssets forsyning med næringsstoffer. På alle de slidudsatte områder udenfor greens, har der i mange

år været en stor tilbageholdenhed med at give gødning. Når effekten af en urinplet (foto 2) træder meget tydeligt frem, er der et stort uudnyttet potentiale i at hæve gødningsniveauet lidt. Der er meget slidstyrke at hente ved at løfte et gødningsniveau på arealer med rajgræs og engrapgræs fra fx 50 kg N/ha om året til 90 eller måske 120 kg N/ha. På arealer, hvor afklippet bliver liggende, vil slidstyrken begynde at stagnere eller direkte falde på grund af store løse celler i plantevævet, når vi runder 200 kg N/ha om året. Der er ingen grund til at komme så højt op. Hvis du laver en gødningsplan, som følger græssets vækstpotentiale (temperatur og lysmængde), som STERF anbefaler til greens, og gødningsbehovet fordeles over 3-5 udbringninger, minimerer du perioder med for meget afklip.

Rajgræs

Af vores tre store græsarter; rødsvingel, engrapgræs og rajgræs, er det kun rajgræs og engrapgræs, som kan klare opgaven. Og da engrapgræs etablerer sig uhyre ringe ved eftersåning, er der rajgræs tilbage. Hvis du lægger rajgræsfrøet 5-10 mm ned i jorden med en skivesåmaskine (foto 1) kan det næsten ikke gå galt. Når jorden er slidt næsten bar (foto 4), kan 2-3 overkørsler med skivesåmaskine være nødvendig, for at få planter etableret tæt

nok. Ved at holde en udsædsmængde på 80-100 kg/ha pr. overkørsel undgår du, at frøet kommer til at ligge så tæt, at spirene udkonkurrerer hinanden. Hvis sliddet er tilpas højt, og der er tendens til tuedannelse, kan der være behov for at efterså 3-5 gange i sæsonen.

Regelmæssig løsning af toppen af vækstlaget (0-8 cm) og årlig top-dressing vil være ned til at holde spillefladen åben.

Jordens lejring

Rødderne skal kunne ånde, for at de kan gro og derved understøtte toppen med vand og næringsstoffer. Der skal ikke meget skygge og fugt til, før jordoverfladen glittes til af algevækst (foto 5). Jeg sammenligner ofte algevækst med at trække husholdningsfilm hen over jorden.

Infiltrationen af vand vil nærme sig nul, og det samme gælder luftskiftet. Regelmæssig løsning af toppen af vækstlaget (0-8 cm) og årlig topdressing vil være med til at holde spillefladen åben. Det er toppen af vækstlaget, som klemmes sammen af spillere og gængse plejemaskiner, så hér skal fokus være stort. →

FOTO 3: NÅR FORSYNINGEN MED KVÆLSTOF OVER EN ÅRRÆKKE ER FOR LAV, VIL KLØVER HAVE EN KONKURRENCFORDEL OVERFOR GRÆSSET. REGELMÆSSIG GØDSKNING GIVER BÅDE STØRRE SLIDSTYRKE OG MINDRE UKRUDT PÅ GRÆSAREALER DOMINERET AF RAJGRÆS.

FOTO 2: NÅR EN URINPLET (FX FUGLEKLAT) GIVER ANLEDNING TIL SÅ KRAFTIG OPBLOMSTRING AF GRÆSVÆKSTEN, ER DER FORTSAT MEGET SLIDSTYRKE AT HENTE VED AT GIVE MERE GØDNING.

FOTO 4: NÅR JORDEN ER SLIDT – NÆSTEN BAR, KAN 2-3 OVERKØRSLER MED SKIVESÅMASKINE VÆRE NØDVENDIG FOR AT FÅ NOK PLANTER ETABLERET OG DERVED UNDGÅ TUEDANNELSE.

FOTO 5: DER SKAL IKKE MEGET SKYGGE OG FUGT TIL, FØR JORDOVERFLADEN GLITTES TIL AF ALGEVÆKST.

Dybdeløsning, med bræk under bekvemt tørre forhold ned til 25-30 cm dybde, skal vedligeholde vækstlagets struktur af grove porer til gavn for rodvækst og nedsivende vand. For at opnå den ønskede kraklerende effekt på hele jordvolumen er det afgørende, at vækstjorden er medium tør til den tørre side. Brækker du i en for våd jord, ælter du blot en i forvejen tæt jord endnu tættere sammen. Alt efter jordtypen og belastningen kan der være behov for at dybdeløsne 3-4 gange i den samme sæson, til måske blot hver 2. eller 3. år,

men altid udført under relativ tørre jordforhold.

Gradueret sandtop

Vi skal vende tankerne tilbage til toppen af vækstlaget, hvor de grove porer klemmes sammen af spillere og plejemaskiner. Samtidigt skal vi huske, at de fine porer i jorden binder vand langt hårdere end de grove porer – ergo suger de fine porer vandet til sig fra de grove porer (se foto 6 og 7). I forhold til slidstyrken på et areal, ligger der en stor gevinst i at løfte spillet

op på et lag af topdressingsand (foto 7). Græsfladen er langt mere robust over den graduerede sandtop end på en spilleflade, som hurtigt smatter op som på foto 6.

” **Hvornår ligger de vinduer, hvor I effektivt på jeres bane kan 'ruffe' store plejeopgaver af i en fart?**

FOTO 6: TOPPEN AF VÆKSTLAGET KLEMMES SAMMEN AF SPILLERE OG PLEJEMASKINER. VAND BINDER SIG LANGT HÅRDERE I DE FINE PORER END I DE GROVE PORER. DET VIL SIGE, AT DE FINE PORER SUGER VANDET TIL SIG, OG TYNGDEKRAFTEN FORMÅR IKKE AT TRÆKKE VANDET NED.

Nedslidningsperioden

Inden jeg runder af, vil jeg vende tilbage til timing af plejeopgaver. Hvornår ligger de vinduer, hvor I effektivt på jeres bane kan 'ruffe' store plejeopgaver af i en fart? Fra mit arbejde i Superligaen ved jeg, hvor stor betydning det har at lægge årskalenderen på bordet og drøfte, hvornår driften kan indpasses. Modsat forpligter det også. Man skal være forberedt og have alt på plads, når vinduet kommer, så tiden ikke forpasses. Den kommer aldrig igen.

En kamel, som groundsman måtte sluge, var den danske 'hellige' sommerferie. Der kom en erkendelse af, at vækstsæsonen og dermed også sommertiden, skal udnyttes 100 procent for, at vækstlaget kan stå porøst og græsbestanden ultimativt tæt ved udgangen af september. Man kan sige, at der opbygges en 'overhøj' kvalitet ved indgangen til efterårssæsonen – nedslidningsperioden. Jo højere tinde man kommer op på, des bedre og længere kan spillekvaliteten opretholdes efter vækstsæsonen. 🚩

FOTO 7: ÅRLIG TILFØRSEL AF TOPDRESSING VIL OVER EN ÅRRÆKKE OPBYGGE EN GRADUERET SANDTOP. HER KAN TYNGDEKRAFTEN TRÆKKE VANDET UD AF DE GROVE PORER I SANDET HJULPET AF SUGET FRA DE FINE PORER I DEN OPRINDELIGE MULD.

GØDNING TIL DEN GRØNNE SEKTOR

ProGræs leverer gødning og andre kvalitetsprodukter til golfbaner, anlægsgartnere, kommuner og idrætsanlæg.

Indehaver, Niels-Peter Jensen, har 30 års erfaring indenfor den grønne sektor og har indgående viden om bl.a. græs, jord, vanding og næring.

Vi tilbyder:

- Græs- og blomsterfrø
- Gødning og plejeprodukter
- Maskiner og beskæringsværktøj
- Planter, buske og træer
- Græsmling
- Vandingssække, opbinding m.m.

Miljøvenlig
gødning

ProGræs

Hastrupvej 10B, 4621 Gadstrup • Tlf. 46 19 00 66 • pro-graes.dk • post@pro-graes.dk
Ring direkte til os: Niels-Peter tlf. 24 27 17 87 • Christen tlf. 93 39 46 66